

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/43286,Nowy-nagrobek-na-mogile-zbiorowej-ofiar-dzialan-wojennych-ze-stycznia-1945-w-Poz.html>
2022-10-07, 20:40

Nowy nagrobek na mogile zbiorowej ofiar działań wojennych ze stycznia 1945 w Poznaniu

Działalność Instytutu Pamięci Narodowej obejmuje między innymi wykonywanie zadań z zakresu upamiętniania walk i męczeństwa. Wykonywać je może także poprzez trwałe upamiętnianie związanych z tymi miejscami faktów, wydarzeń i postaci.

Poznański oddział Instytutu, w ramach realizacji powyższych zadań, doprowadził do trwałego upamiętnienia miejsca pochówku 30 osób, które 31 stycznia 1945 r. w Poznaniu przy ul. Woźnej 11 zginęły na skutek zawałenia się schronu-piwnicy, wywołanego

uderzeniem pocisku w kamienicę. Bitwa o Poznań, toczona przez Armię Czerwoną z wojskami niemieckimi, tak jak każde inne działania wojenne, przyniosła bowiem śmierć i cywilom. W tym przypadku, pod gruzami swej kamienicy zginęli jej mieszkańcy (i inni cywile), którzy w jej piwnicy starali się uzyskać schronienie. Spod zniszczonych stropów, natychmiast po wybuchu, starano się wydobyć kogoś, kto przeżył. Wyciągnięto jedynie dwie osoby – kobietę, która na skutek obrażeń później zmarła oraz ranną w nogę siedmioletnią dziewczynkę – Anię. Wszystkie pozostałe osoby zginęły, a spod gruzów udało się je wydobyć dopiero po zakończeniu walk. Ich szczątki pochowano dopiero w maju 1945 r.

Fragmenty wspomnień Anny Helleblad z d. Tuczyk – uratowanej wówczas spod gruzów dziewczynki – zostały opublikowane w artykule na stronie internetowej poświęconej [72. rocznicy zakończenia walk o Poznań](#).

Grób 30 ofiar na poznańskim cmentarzu górczyńskim przez dziesięciolecia pozostawał bezimienny i opiekowali się nim jedynie najbliżsi pochowanych. Ze względu na pochowane w tym grobie osoby oraz związane z nim wydarzenia, administracja cmentarza uznawała go za niepodlegający użyciu do ponownego pochowania (art. 7 ust. 5 Ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych, Dz.U. z 1959 nr 11 poz. 62 ze zm.). Takie stanowisko przyjęła też kilka lat temu Komisja ds. miejsc pamięci Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa. Grób ten stał się bowiem wymownym symbolem tragedii, jakiej podczas działań wojennych w 1945 r. doświadczyła ludność cywilna Poznania.

Kwerendy archiwalne oraz zapisy w księgach cmentarnych i metrykalnych umożliwiły odtworzenie listy imiennej osób, które zginęły w schronie przy ul. Woźnej 11 w Poznaniu. Dzięki temu, nie tylko powstał nowy, trwały pomnik nagrobny, ale – co najważniejsze – przywrócono pamięć o pochowanych tam osobach, umieszczając ich imiona, nazwiska i wiek życia na płycie nagrobnej.

Poniżej prezentujemy treść inskrypcji nagrobnej, nazwiska zostały umieszczone w kolejności alfabetycznej z uwzględnieniem więzi rodzinnych:

„Tu spoczywają w Bogu ofiary walk o Poznań

Śp

Roman Chmielewski lat 60

Seweryna Chmielewska lat 59

Irena Chmielewska lat 37

Hieronim Chmielewski lat 15

Wiktoria Kochelska lat 35

Ludwik Kochelski lat 8

Janusz Kochelski lat 6

Mirosława Kochelska 7 m-cy

Ignacy Kociałkowski lat 46

Leokadia Kociałkowska lat 38

Jerzy Kociałkowski lat 2

Bernard Pacholek lat 40

Zygmunt Pacholek lat 13

Stanisława Pacholek lat 38

Andrzej Pacholek lat 6

Stanisław Paszkiewicz lat 68

Janina Paszkiewicz lat 39

Wincentyna Paszkiewicz lat 37

Czesława Pietrucha lat 33

Czesław Piszczorski lat 61

Emil Prestop

Marcin Rewers lat 34

Jan Studziński lat 50

Władysława Studzińska lat 43

Irena Studzińska lat 15

Edmund Studziński lat 12

Jan Tuczyk lat 69

Helena Tuczyk lat 35

Piotr Tuczyk lat 9

Jadwiga Woźniak lat 50

Zginęli 31.01.1945 przy ul. Woźnej 11.

Zdrowaś Mario”

Tekst i zdjęcia: Adam Kaczmarek